

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE
NAIH nyilvántartási szám: 40689

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1157/2018. számú ügyben

Előadó: dr. Vecsera Judit

Érintett szerv: Pénzügyminisztérium
Nemzeti Adó- és Vámhivatal

2018.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-1157/2018. számú ügyben**

Előadó: dr. Vecsera Judit

Az eljárás megindítása

Egy magánszemély panasszal fordult az alapvető jogok biztosához, amelyben a személyi jövedelemadó (a továbbiakban: SZJA) meghatározott részének az adózó rendelkezései szerinti felhasználásával kapcsolatban tett nyilatkozat (a továbbiakban: rendelkező nyilatkozat) érvényességével kapcsolatban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) 2017. évi eljárását sérelmezte.

A beadvány alapján felmerült a természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintően a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmének, illetve közvetlen veszélyének a gyanúja. Erre tekintettel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. § (4) bekezdése alapján hivatalból vizsgálatot indítottam.

A vizsgálat eredményessége érdekében megkerestem a NAV vezetője feladat- és hatáskörgyakorlására jogosult parlamenti és adóügyekért felelős államtitkárt (a továbbiakban: NAV vezetője).

Az érintett alapvető jogok és alkotmányos alapelvek

- a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye „*Magyarország független, demokratikus jogállam.*” (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés)
- a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*” (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés).

Az alkalmazott jogszabályok

- A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.)
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.)
- A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény (Szftv.)
- Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (rég. Art.)
- Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (új Art.)
- Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air.)
- Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi CXXV. törvény (Módtv1.)
- Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvény (Módtv2.)
- A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény módosításáról szóló 2017. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Módtv3.)

A megállapított tényállás

Egy magánszemély panasszal fordult az alapvető jogok biztosához, amelyben az SZJA meghatározott részének az adózó rendelkezései szerinti felhasználásával kapcsolatban tett nyilatkozat (a továbbiakban: rendelkező nyilatkozat) érvényességével kapcsolatban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2017. évi eljárását sérelmezte.

Beadványában leírta, hogy a 2016. évi SZJA-jára vonatkozó 2017. évi rendelkező nyilatkozata alaki hiba miatt érvénytelennek minősült. Azonban a hiba jellegére hivatkozással a

fellebbezést a panaszos nem tartotta megfelelő jogorvoslati eszköznek. Beadványához mellékelte a NAV Észak-budapesti Adó és Vámigazgatóságának elsőfokú határozatát (a továbbiakban: elsőfokú határozat), amely szerint a 2016. évi SZJA-jának 1+1 százalékról rendelkező nyilatkozata(i) az Szftv. 5/A. § (1) bekezdése d) pontja alapján érvénytelenek. Az érvénytelenség okaként az adóhatóság az Szftv. 5. § (3) bekezdésének rendelkezései közül a konkrét ügyben releváns előírását a következőképpen jelölte meg: „a magánszemély a rendelkező nyilatkozato(ka)t lezárt, saját adóazonosító jelével ellátott postai borítékban juttatja el az adó- és vámhatósághoz, amennyiben nem az adóbevallási nyomtatványon tünteti fel, vagy nem elektronikus űrlapként, elektronikus űrlapként, elektronikus úton küldi meg nyilatkozatát”. Panaszában hangsúlyozta, hogy a 2017. év volt az első, amikor a NAV készítette el sok adózó bevallását. Beadványában az adózók rendelkező nyilatkozatokra vonatkozó előzetes tájékoztatásának tartalma és formája, az elutasítás okát jelentő hiány pótolhatósága, illetve az érvénytelen nyilatkozatok következményeire, másrészt a rendelkező nyilatkozatok évenkénti megtételére és az alaki feltétel indoklására vonatkozó kérdéseket tett fel.

Eljárásom során a rendelkező nyilatkozatok érvényességéhez szükséges, a konkrét ügyben releváns alaki feltételre, valamint a nyilatkozat megtételére vonatkozó jogszabályi előírásokat és azok módosítását áttekintettem, ezenkívül a vizsgálat eredményessége érdekében a konkrét ügyben felmerült általános kérdések tekintetében megkerestem a NAV vezetője feladat- és hatáskörgyakorlására jogosult parlamenti és adóügyekért felelős államtitkárt (a továbbiakban: NAV vezetője).

A NAV vezetőjét arra kértem, hogy tájékoztasson az ügygel kapcsolatos szakmai álláspontjáról. Ezzel összefüggésben egyrészt az adózók előzetes tájékoztatásának tartalma és formája, az elutasítás okát jelentő hiány pótolhatósága, illetve az érvénytelen nyilatkozatok következményeire, másrészt a rendelkező nyilatkozatok évenkénti megtételére és az alaki feltétel indoklására vonatkozó kérdések tekintetében tettem fel kérdéseket.

A NAV vezetője válaszában előzetesen arról tájékoztattott, hogy a 2017. évi rendelkező nyilatkozatoknál az Szftv. akkor hatályos 5. § (3) bekezdésének e) pontja értelmében a rendelkező nyilatkozatot a magánszemély az a)-c) ponttól eltérően a bevallástól elkülönítve, önállóan, lezárt, adóazonosító jelével ellátott postai borítékban személyesen, postán vagy elektronikus űrlapként elektronikus úton juttathatta el az adóhatósághoz. Tekintettel arra, hogy a konkrét adóüggyel összefüggésben nem állt rendelkezésére információ, a megkeresés alapján csak valószínűsíteni tudta, hogy a magánszemély rendelkezése olyan módon érkezett az adóhatósághoz, amelyet a 2017. évi rendelkező nyilatkozatokra vonatkozó szabályok alapján - figyelemmel arra, hogy az nem a fentiek szerinti formában került megküldésre - el kellett utasítani. Felhívta a figyelmemet az Szftv. ezen pontjának 2017. június 20-ától hatályos módosítására is, amely szerint a rendelkező nyilatkozatot a magánszemély az a)-c) pontoktól eltérően lezárt postai borítékban személyesen, postán vagy elektronikus űrlapként elektronikus úton juttathatja el az adóhatósághoz, hangsúlyozva, hogy a módosult rendelkezést első alkalommal csak a 2018. évi rendelkező nyilatkozatoknál lehet alkalmazni.

A megkeresésemben foglalt konkrét kérdésekkel kapcsolatban a NAV vezetője elsőként arról tájékoztattott, hogy tekintettel az állami adó- és vámhatóság által elkészített adóbevallási tervezetre, mint új bevallási lehetőségre az *adózó állampolgárok milyen formában és tartalommal kaptak tájékoztatást a rendelkező nyilatkozatuk alaki feltételeit illetően.* Válaszában hangsúlyozta, hogy az adóhatóság 2017. évben a bevallás tervezetek elkészítésével nagymértékben megkönnyítette az SZJA bevallás benyújtására kötelezett adózók helyzetét. Ehhez kapcsolódóan a WebNYK online kitöltő program a felajánlások megtételét is leegyszerűsítette, ügyfélkapus regisztráció esetén néhány mozzalattal beadhatóvá vált a nyilatkozat. Amellett, hogy az e-Szja új online felülete egyszerűbb és gyorsabb megoldást kínált az SZJA 1+1%-os támogatási nyilatkozatok benyújtására, továbbra is rendelkezésre álltak a korábbi években megszokott papíralapú és elektronikus benyújtási módok. Az adóhatóság az e-Szja rendszer bevezetéséről, a nyilatkozattételi lehetőségekről 2017. január hónapban külön levélben is tájékoztatta a felajánlási

lehetőséggel érintett adózókat, amelynek során az ügyfélkapuval nem rendelkező magánszemélyek részére több mint 3,3 millió 1%-os nyilatkozási lapot és tájékoztatót is postázott. Az ügyfélkapuval rendelkező adózók pedig elektronikus úton kaptak tájékoztatást. Mindezeket túl 2017. március hónapban a civil szervezetek képviselői részére az adóhatóság elsőként tartott tájékoztatót az új e-Szja rendszer adta lehetőségekről, amelynek alkalmával részletesen szemléltetésre kerültek az érintett rendelkező évben alkalmazható felajánlási módzatok. Ezt követően 2017. április hónapban elektronikus úton, az adóhatóság szolgáltató és tájékoztató tevékenységének eredményeképpen, személyre szabottan is tájékoztatta az adóhatóság a regisztrált civil kedvezményezetteket az e-Szja bevallási rendszer esetleges hatásairól és felhívta a figyelmüket a magánszemélyek felé irányuló kommunikációjuk erősítésére. A nyilatkozási időszak végéig az adóhatóság tájékoztatót helyezett ki továbbá honlapjának kezdő oldalára, ahonnan mind a papíralapú, mind pedig az elektronikus nyilatkozási forma is könnyen elérhető volt. Emellett a médiában is rendszeresen kommunikálásra kerültek a nyilatkozatok benyújtásáról szóló tájékoztatók.

Az érvénytelenség okát jelentő *hiány* tekintetében a következő a NAV vezetőjének szakmai álláspontja. Az *adóhatósági* saját hatáskörben történő ügyintézés lehetőségének vizsgálata alapján hangsúlyozta, hogy a rendelkező nyilatkozatok érvénytelenségéről az adóhatóságnak november 30-ig kell döntenie. A nyilatkozatok érvényessége a május 20-ai jogvesztő határidő előtt teljes mértékben nem megállapítható, tekintettel arra, hogy ez az időpont az adófizetés határideje is egyben. A rendelkező nyilatkozatok teljesíthetőségéről pedig az adófizetési kötelezettség teljesítésének vizsgálata nélkül döntenie nem lehet, tekintve, hogy az Szftv. 1. §-a értelmében az adó megfizetettsége is érvényességi feltétel. Ami az *adózási* korrekció lehetőségét illeti, az a NAV vezetője szerint valójában nem kizárt, amennyiben az adózó az Szftv. által nem megengedett módon nyilatkozott és mellette szabályosan ismételt - a május 20-i jogvesztő határidőn belül - benyújtja a nyilatkozatát, azt az adóhatóság érvényesnek tekinti. A szabálytalanul beérkezett nyilatkozat korrekciójára azonban az adóhatóságnak saját hatáskörében nincs lehetősége. Az adózó hibára történő figyelmeztetést - hiánypótlási felhívás formájában vagy más egyéb módon - nem tartja kivitelezhetőnek, tekintettel arra, hogy az adóhatóságnak a nyilatkozatok (papíralapú nyilatkozatok száma éves szinten mintegy 2 millió darab) a feldolgozására csak azt követően van lehetősége, ha a benyújtásra előírt jogvesztő határidő letelt. E határidő eltelte után pedig a beérkezési módot az adózó hiánypótlás keretében sem javíthatná ki.

Az *érvénytelen rendelkező nyilatkozatok száma, az általuk felajánlott összeg nagysága és az érvénytelenséggel érintett kedvezményezettek* kérdésében a NAV vezetője arról tájékoztatót, hogy a 2016. adóévi (2017. rendelkező évi) alaki hibás érvénytelen rendelkező nyilatkozatok száma 14.646 darab volt, amelynek következtében mindösszesen 82.149.860 forint nem került átutalásra. Az alaki hibás nyilatkozatokkal 29 egyházi kedvezményezett, valamint 4.372 civil kedvezményezett volt érintett. Ezzel szemben az érvényes rendelkező nyilatkozatok száma 3.317.446 darab volt, amelynek következtében mindösszesen 13.714.031.041 forint került átutalásra, amellyel 31 egyházi kedvezményezett, valamint 26.420 civil kedvezményezett volt érintett a 2017. rendelkező évben.

Az *egyszer érvényesen tett rendelkező nyilatkozatot évente történő megismétlése* tekintetében a NAV vezetője is kiemelte, hogy az Szftv. 1. §. (7) bekezdése alapján a technikai számos bevett egyházakra szóló nyilatkozatokat a 2018-as rendelkező évtől kezdve az adóhatóság visszavonásig, vagy módosításig veszi figyelembe. A technikai számos kedvezményezettek alacsony száma és stabil köre tette lehetővé, hogy a rájuk vonatkozó nyilatkozatok több évre is érvényesek legyenek. Ezen metódus civil szférára történő kiterjesztése ellen azzal érvelt a NAV vezetője, hogy a már kedvezményezetti körbe tartozó, nagy összeggel és széles felajánlói körrel rendelkező civil kedvezményezettek felajánlásai tovább növekednének, míg a „kisebb” kedvezményezettek felajánlásai feltehetően csökkennének, valamint az újonnan kedvezményezetté váló civil szervezetek a jelenleginél sokkal nehezebben juthatnának 1%-os támogatáshoz.

Az Szftv. 5. § (3) bekezdése és 5/A. § (1) bekezdés d) pontja *alaki szigorának indokoltága* kérdésében a NAV vezetője úgy nyilatkozott, hogy az Szftv. a papíralapú nyilatkozatok benyújtása esetében ír elő többlet feltételeket, amelyek célja, hogy a magánszemély adatai megfelelő védelemben részesüljenek, továbbá minimálisra csökkenjen a visszaélés lehetősége a felajánlásokkal kapcsolatban. Válaszában utalt az az adóhatóság által kezdeményezett, a Módtv2. által bevezetett, az Szftv. 5. §-át érintő módosításra, amely kifejezetten a nyilatkozatok megtételét könnyítette meg. A legfontosabb egyszerűsítések között említette a NAV vezetője, hogy 2018. évtől a papíralapú nyilatkozatoknál a borítékon történő feltüntetés helyett elegendő a nyilatkozási lapon szerepeltetni a felajánló adóazonosító jelét, továbbá, hogy a nyilatkozatot nem kell a bevallástól elkülönítve, önállóan benyújtani, hanem az bármely kérelemmel, bevallással együtt is benyújtható, valamint a munkáltató az adómegállapítás megszűnését követően is összegyűjtheti és beküldheti a munkavállalók nyilatkozatait az adóhatósághoz.

Egyebekben tájékoztatott a NAV vezetője, hogy az illetékes szakterület - az ügyfélközpontú szemléletnek megfelelően - folyamatosan vizsgálja, hogy van-e lehetőség a nyilatkozatok alaki feltételeinek további egyszerűsítésére, ezáltal az adózók adminisztrációs terheinek csökkentésére.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg, amelynek 18. § (1) bekezdésének a) pontja alapján az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (...), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket - ide nem értve a közigazgatási pert - már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A 18. § (4) bekezdésében biztosított hatáskör szerint az alapvető jogok biztos a hatóságok tevékenysége során felmerült, az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság megszüntetése érdekében hivatalból eljárást folytathat, amely a természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintő visszásság kivizsgálására vagy egy alapvető jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára irányulhat. *A beadványban említett konkrét ügyben a panaszos a jogorvoslati lehetőséget nem merítette ki, ugyanakkor, mivel a beadvány a magánszemélyek jelentős körét érintő kérdésre hívja fel a figyelmet, ezért az eljárást hivatalból folytattam le.*

Az alapvető jogok biztos eljárása során vizsgálja, hogy akár a hatósági jogalkalmazás, akár az annak alapjául szolgáló jogszabály alapjoggal összefüggő visszásságot eredményez-e. Az ombudsmani gyakorlat eddig is világossá tette, hogy a biztos számára egy adott jogi szabályozás alapjogi aspektusú vizsgálatára, valamint a jogszabály hiányosságával, tartalmi hibáival, avagy a hatósági jogalkalmazással összefüggő intézkedések megfogalmazására a törvény lehetőséget teremt. A preventív alapjogvédelemre hangsúlyt helyező ombudsmani gyakorlat alapján a biztos mandátuma keretei között marad akkor, ha az alapjogi aspektusú vizsgálathoz nélkülözhetetlen módon, éppen a konkrét alapjogsérelemek és ezen alapuló panaszok hatékony megelőzése érdekében áttekinti a releváns jogi szabályozást.

Az Ajbt. 28. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztos a az általa lefolytatott vizsgálatról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket és az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket. Ha álláspontja szerint a visszásság valamely jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz felesleges, nem egyértelmű vagy nem megfelelő rendelkezésére, illetve az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára vagy hiányosságára vezethető vissza, a visszásság jövőbeni elkerülése érdekében az Ajbt. 37. § alapján javasolhatja a jogalkotásra vagy a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnél jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz módosítását, hatályon kívül helyezését vagy kiadását, illetve a jogszabály előkészítőjénél jogszabály előkészítését.

II. Az érintett alapvető jogok és alkotmányos alapelvek tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során *autonóm, objektív módon*, kizárólag *alapjogi érvek* felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget az Alaptörvényben kapott mandátumának. Álláspontom szerint az ombudsman akkor jár el helyesen, ha következetesen, zsinórmértékként támaszkodik az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint az egyes alapjogi tesztekre.

Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírói döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírói határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi érveléssel mondta ki azt, hogy „az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírói határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”

Az Alkotmánybíróságnak a 34/2014. (XI.14.) számú határozatában megerősített állandó gyakorlata szerint a *jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság*, amely – egyebek között – megköveteli, hogy a jogalanyoknak meglegyen a tényleges lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek.

A *visszamenőleges hatályú jogi szabályozás* tekintetében az Alkotmánybíróság a 10/2014. (IV.4.) határozatában *deklarálta az ilyen rendelkezések megengedhetőségére vonatkozó tételét*. Megállapította, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság-klauzula szövegszerűen megegyezik a korábbi Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéssel. Az ügyben - a döntés megalapozásához, az indokolás átláthatóságához és ellenőrizhetőségének megteremtéséhez - szükségesnek tartotta a hátrányos tartalmú visszamenőleges hatályú jogalkotásra vonatkozó korábbi alkotmánybírói gyakorlat azon elvi tételének a bemutatását, amely szerint „[a]z Alkotmánybíróság számos határozatában foglalkozott a jogbiztonsággal, s a jogbiztonságra figyelemmel a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás tilalmával. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 12. § (2) bekezdése szerint » a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé «. Következtes az Alkotmánybírói gyakorlat a tekintetben, hogy valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell.” {57/1994. (IX. 17.) AB határozat, ABH 1994, 305.}, {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [88]}. Az Alkotmánybíróság hivatkozott a Jat. 2. § (2) bekezdésére, amelynek értelmében „[j]ogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.” *Ebből a szabályból következően deklarálta, hogy „a*

visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma nem abszolút érvényű, és egyértelműen élhet ezzel az eszközzel a jogalkotó akkor, amikor új jogosultságot állapít meg, meglévő jogosultságot terjeszt ki, vagy valamely jog korlátozását oldja fel”.

A tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről a 6/1998. (III.11.) számú határozatában kialakított álláspontját az Alkotmánybíróság a 8/2015. (IV.17.) számú határozatában megerősítette: a tisztességes eljárás követelménye „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás „méltánytalan” vagy „igazságtalan”, avagy „nem tisztességes”. A tisztességes eljárás követelménye a hatósági ügyek intézése során túlmutat az eljárás legalitásán. Az Alaptörvény XXIV. cikkének érvényesüléséhez nem elegendő, ha a hatóságok betartják az ügy elintézésére irányadó anyagi és eljárási jogszabályokat, hanem szükséges az is, hogy *mind az egyedi ügyintézés, mind az arra irányadó jogszabályok segítsék az ügyféli jogok érvényesülését.* Álláspontom szerint a jogállamiság és az abból fakadó tisztességes eljárás követelményének nem csak a szabályozási szinten, hanem a jogalkalmazó szervek mindennapi gyakorlatában is folyamatosan érvényesülnie kell.

III. Az ügy érdeme tekintetében

A beadványban felvetett kérdések vizsgálatát indokolta, hogy a magánszemélyek SZJA bevallásának módja a 2016. adóévtől egy új lehetőséggel bővült. A régi Art.-nek a magánszemélyek SZJA bevallására vonatkozó rendelkezései úgy módosultak, hogy a Módtv. 174. §-a által 2017. január 1-jétől hatályosan beiktatott 26/B. §-a alapján lehetőség nyílik arra, hogy *az állami adó- és vámhatóság elkészítse és az adóévet követő év március 15. napjától az ügyfélkapu használatával egy erre a célra létrehozott elektronikus felületen elérhetővé tegye a magánszemélyek SZJA bevallási tervezetét.* Ha ezzel a tervezettel az adózó nem ért egyet, kijavíthatja, kiegészítheti, a megfelelő nyomtatványon bevallást nyújthat be, mindezek hiányában a bevallási határidő elteltével a tervezet válik a magánszemély SZJA bevallásává. *Az új bevallási móddal összefüggésben a 2017. évben különösen nagy jelentősége volt annak, hogy az adózók rendelkezési jogának érvényesíthetőségét ne korlátozza az a tény, hogy adott esetben a 2016. évi SZJA bevallás beküldési kötelezettség hiányában közvetlenül nem szembesültek az SZJA egy része felajánlásának lehetőségével.*

A vizsgálatom kiindulópontját jelentő ügyben hozott elsőfokú határozatban hivatkozott érvénytelenségi ok egyértelmű meghatározása érdekében szükségesnek tartom leszögezni a következőket. Az elsőfokú határozat indokolási része az érvénytelenség okaként az Szftv. 5. § (3) bekezdésére hivatkozott, annak pontosabb formai megjelölése nélkül. Azonban ez a bekezdés egy a)-e) pontokból álló felsorolást tartalmaz. Mindazonáltal az érvénytelenségi ok szövegszerű, tartalmi megjelölése alapján a rendelkezés egyértelműen beazonosítható, mint az 5. § (3) bekezdésének e) pontjában foglalt feltétel. *Mindezek alapján eljárásom során az Szftv. 5. § (3) e) pontjának előírásait, illetve annak való megfelelés lehetőségét általános jelleggel vizsgáltam, nevezetesen azt, hogy „a rendelkező nyilatkozatot a magánszemély a következő módokon juttathatja el az adóhatósághoz: (...) e) az a)-c) ponttól eltérően lezárt postai borítékban személyesen, postán vagy elektronikus űrlapként elektronikus úton.”*

Vizsgálatom a hatáskörömet meghatározó fenti szabályokra figyelemmel az adóhatóság előzetes tájékoztatási kötelezettségére, a hiányzó alaki feltétel pótolhatóságára, illetve az alaki feltétel és az évenkénti ismételés indokoltására terjedt ki. Ezenkívül a 2017. évre vonatkozó rendelkező nyilatkozatokat érintő adóhatósági tájékoztatást is áttekintettem.

III/1. Az adóhatóság 2017. évi előzetes tájékoztatása

Az adóhatóság tájékoztatási kötelezettségét érintő előírások vizsgálata alapján a következőket állapítottam meg. A 2016. évi rendelkező nyilatkozatok megtételének időtartamában hatályos régi Art. indokolása szerint az ügyfelek tájékoztatásának általános elvét a törvény részletesen szabályozza. Meghatározza az adóhatóság kitanítási kötelezettségének terjedelmét is, de az indokolás rögzíti, hogy ugyanakkor a tájékoztatási kötelezettség nem korlátlan. A tételes jogi rendelkezések szerint az adóhatóság az adózónak a törvények megtartásához szükséges

tájékoztatást megadja, az adóbevallás, az adóbefizetés rendjét vele megismerteti, az adózót jogainak érvényesítésére figyelmezteti (rég Art. 1. § (5) bekezdése).

A NAV vezetőjének tájékoztatása alapján a 2016. évre vonatkozó rendelkező nyilatkozatot illetően az adózók előzetes tájékoztatása személyre szabottan, valamint a megfelelő nyilvános fórumokon általános jelleggel egyaránt megtörtént, vizsgálatom során ebben a kérdésben alapjogi visszásságot nem tártam fel.

A panaszbeadvány a fenti előzetes tájékoztatások közül a rendelkező nyilatkozatok megtételére rendszeresített formanyomtatvány kitöltési útmutatójában foglaltakat konkrétan is kifogásolta. Szemléltetésként a panaszos csatolta a 17EGYSZA nyomtatványt, valamint annak kitöltési útmutatóját, ez utóbbiban aláhúzással hangsúlyozta azt a részt, amely szerint a magánszemély a „formanyomtatványt kinyomtatva, lezárt postai borítékban, személyesen vagy postán, illetőleg elektronikus űrlapként elektronikus úton” juttathatja el a NAV felé.

A 17EGYSZA nyomtatvány, ahogy az a kitöltési útmutatóból is kiolvasható, a 2018. évi rendelkező nyilatkozatok esetében alkalmazandó. A beadványban sérelmezett 2017. évi rendelkező nyilatkozat megtételére egy másik, hasonló nevű 16EGYSZA jelű formanyomtatvány szolgált. A 16EGYSZA kitöltési útmutatója a NAV honlapján a https://nav.gov.hu/data/cms431861/16EGYSZA_kitolti_utmutato.pdf linken érhető el és a következő tájékoztatást tartalmazza a 2. oldalon: „[p]apír alapú beküldés választása esetén a kitöltött formanyomtatvány „EGYSZA” elnevezésű lapja kinyomatható, és azt kell lezárni, adóazonosító jelével ellátott, postai borítékban, személyesen benyújtania vagy postán feladnia a NAV részére 2017. május 22-éig”.

Mind ezek alapján megállapítottam, hogy a 2017. évi rendelkező nyilatkozat megtételére szolgáló 16EGYSZA jelű nyomtatvány kitöltési útmutatója tételiesen tartalmazta a panaszos által hiányolt, az adóazonosító jel borítékban való feltüntetés kötelezettségét.

III/2. Az érvénytelenség okát jelentő hiány pótolhatósága

A rendelkező nyilatkozatok érvénytelenségének okait az Szftv. 5/A. § (1) bekezdése tartalmazza, amelynek az elsőfokú határozatban megjelölt d) pontja úgy rendelkezik, hogy a rendelkező nyilatkozatban foglalt rendelkezés érvénytelen, ha „a rendelkező nyilatkozat vagy a boríték, illetve annak továbbítása nem felel meg az 5. § (1)-(5) bekezdésének”. A konkrét ügyben a NAV szerint *nem teljesített feltétel* – a jelentésben korábbiakban részletezett indok alapján – az 5. § (3) bekezdésének e) pontja, amelynek a 2017. évben tett rendelkező nyilatkozatok időtartamában hatályos előírása alapján a rendelkező nyilatkozatot a magánszemély „az a)-c) ponttól eltérően a bevallástól elkülönítve, önállóan, lezárni, adóazonosító jelével ellátott postai borítékban személyesen, postán vagy elektronikus űrlapként elektronikus úton” juttathatja el az adóhatósághoz. *Ezek alapján a konkrét ügyben nem a bevallás részeként, hanem attól elkülönülten történt a rendelkező nyilatkozat eljuttatása, és az ilyen módon beküldött nyilatkozat minősült az 5. § (3) bekezdésének e) pontja alapján érvénytelennek.*

A feltétel értelmezése alapján a hiány egyrészt a postai boríték lezárása, valamint annak adóazonosító jellel történő ellátása tekintetében képzelhető el. Tekintettel arra, hogy a boríték lezárása hiánypótlás keretében nem értelmezhető, így eljárásom során *kizárólag az adóazonosító jel borítékban való mind az adóhatóság közreműködése, mind az adózó önkéntes teljesítése általi utólagos feltüntetése pótlásának kérdését vizsgáltam.*

Az adóhatóság saját hatáskörében, illetve hiánypótlási felhívás alapján adózó által történő utólagos feltüntetés kérdését illetően eljárásom alapján a következőket állapítottam meg. A magánszemélyek rendelkezési jogosultsága az Szftv. preambuluma és 1. § (1) bekezdése alapján az ún. „befizetett adó” tekintetében áll fenn. Az adó megfizetésének határideje – a bevallás adóhatósági javításának, valamint a fizetési kedvezmény engedélyezésének esetétől eltekintve – az a) pont alapján a bevallás benyújtására nyitva álló határidő. Ezt a határidőt a régi Art. 1. számú mellékletének B) rész 2.b. pontja szabályozza, amely alapján a 2016. évi SZJA bevallás benyújtásának határideje az adóév utolsó napján vállalkozási tevékenységet nem folytató, általános forgalmi adó fizetésére nem kötelezett magánszemély, - ideértve a vállalkozási tevékenységét az

adóév utolsó napján szüneteltető magánszemélyt is - esetében 2017. május 20. napja volt. A rendelkező nyilatkozat megtételére vonatkozóan az Szftv. jogvesztő jellegű határidőt állapít meg, amely határidő az adóévet követő május 20-án telik le az 5. § (1) bekezdése alapján, vagyis a 2016. évi adóról rendelkező *nyilatkozat megtételére nyitvaálló határidő 2017. május 20-án lejárt.* Az Szftv. 5/A. § (2) bekezdésének első fordulata szerint, ha a NAV „megállapítja a rendelkező nyilatkozatban foglalt rendelkezésnek - a magánszemély saját érdekkörébe tartozó - érvénytelenségét, erről a magánszemélyt a rendelkező nyilatkozat évének november 30-áig elektronikus úton, biztonságos kézbesítési szolgáltatás tárhely (a továbbiakban: megfelelő elektronikus tárhely) hiányában postai úton értesíti.”

Összegezve a fentieket – összhangban a NAV vezetőjének válaszában foglaltakkal - megállapítom, tekintettel arra, hogy rendelkezni csak a befizetett adóról lehetséges, a régi Art. 1. számú mellékletének B) rész 2.b. pontja szerinti magánszemélyek rendelkező nyilatkozatai érvényességének teljeskörű vizsgálatát a NAV csak 2017. május 20-át követően végezhette el, amely időpontban viszont a 2016. évre vonatkozó rendelkező nyilatkozatok megtételére nyitvaálló jogvesztő határidő már lejárt. Ennek értelmében, amikor az adóhatóság az esetleges hiány megállapíthatja, az adózó már nem rendelkezik nyilatkozattételre vonatkozó joggal, így az érvényességére vonatkozó ellenőrzést követő hiánypótlási felbívása az adózói jogok érvényesíthetőségére nem lenne hatással, illetve a nyilatkozatnak az adóhatóság saját hatáskörében történő kiegészítése sem értelmezhető.

Abban az esetben viszont, ha az érvénytelen rendelkező nyilatkozat beküldését követően az adózó, a jogvesztő határidő letelte előtt egy újabb, immáron érvényes nyilatkozatot is eljuttat az adóhatósághoz, ez utóbbi nyilatkozat feldolgozása az általános szabályok szerint történik, ahogy azt a NAV vezetőjének tájékoztatása is tartalmazza.

Tehát abban az esetben, ha az adózó a 2016. évre vonatkozó rendelkező nyilatkozatának beküldését követően a NAV vezetője által említett módon, illetve fórumokon történt tájékozódása alapján a hiányt észlelte, lehetősége volt, hogy az általános szabályok szerint a rendelkezési jogát eredményesen érvényesítse, tekintet nélkül a korábban adóazonosító jel nélküli borítékban beküldött nyilatkozatra.

III/3. Az alaki feltétel indokoltsága

A magánszemély a 2016. évre vonatkozóan befizetett SZJA meghatározott részének felhasználásáról szóló rendelkező nyilatkozatát a 2017. május 20-ai jogvesztő határidőig juttathatta el az adóhatósághoz az Szftv. 5. § (1) bekezdése alapján. Ezt kétféle módon tehette meg: egyrészt a 2016. évi SZJA bevallás részeként, másrészt attól elkülönítve, kizárólag a nyilatkozatot juttathatta el papíralapon vagy elektronikus úton az adóhatósághoz. Az elkülönített beküldésre vonatkozó alaki feltételeket az Szftv. 5. § (3) e) pontjának 2017. június 19-ig hatályos rendelkezése úgy szabályozta, hogy ezt lezárt, adóazonosító jelével ellátott postai borítékban személyesen, postán vagy elektronikus űrlapként elektronikus úton teheti meg. A postai borítékra vonatkozó további rendelkezést az 5. § akkor hatályos (2) bekezdése tartalmazott, amely szerint a rendelkező nyilatkozatot tartalmazó borítékon feltüntethető a magánszemély neve és lakcíme is. Amennyiben az adóazonosító jel a borítékon nem szerepelt, az a rendelkező nyilatkozatban foglalt rendelkezés érvénytelenségét okozta az Szftv. 5/A. § (1) bekezdés d) pontja alapján, amely szerint „a rendelkező nyilatkozatban foglalt rendelkezés érvénytelen, ha a következő esetek bármelyike állapítható meg: ... d) a rendelkező nyilatkozat vagy a boríték, illetve annak továbbítása nem felel meg az 5. § (1)-(5) bekezdésének”. Ha a 2016. évi SZJA-ra vonatkozó rendelkező nyilatkozatot tartalmazó borítékon az adóazonosító jel nem volt feltüntetve, az adózó rendelkezése az Szftv. 5/A. § (1) bekezdés d) pontja alapján érvénytelennek minősült.

A rendelkező nyilatkozatot tartalmazó boríték szigorú alaki feltételeire vonatkozó szabályozást 2017. június 20-ától hatályosan a Módtv2. 135. § (1) bekezdése enyhítette azzal, hogy az Szftv. 5. § (2) bekezdését a következő mondattal egészítette ki: „[a] borítékon vagy a rendelkező nyilatkozaton szerepelnie kell a magánszemély adóazonosító jelének is”. Ezzel egyidejűleg a Módtv2. 135. § (3) bekezdése a Szftv. 5. § (3) bekezdésének e) pontjából törölte az adóazonosító jel borítékon való feltüntetés kötelezettségét. A módosítás alkalmazhatósága tárgyában a Módtv2. 138. §-a az Szftv. rendelkezéseit a következő 8/F. §-sal egészítette ki: „E

törvénynek az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi LXXVII. törvénnyel módosított 5. § (2) bekezdését, a (3) bekezdés b) és e) pontját, valamint (5) bekezdését első alkalommal a 2018. évi rendelkező nyilatkozatnál kell alkalmazni.” Tekintettel arra, hogy az Szftv. preambuluma szerint a rendelkező nyilatkozat éve az adóévet követő év, ennek megfelelően az adóazonosító jel feltüntetésére vonatkozó egyszerűsítés először a 2017. évi adóbevallás kapcsán jelent adminisztrációs könnyítést az adózóknak.

A Módtv2. által hatályba lépett módosítás alapján a jelenlegi szabályozás szerint az adóazonosító jel feltüntetése okán érvénytelenség csak abban az esetben következik be, ha az adóazonosító jel sem a borítékon, sem a rendelkező nyilatkozaton nem szerepel. Ebben a helyzetben a hozzárendelhetőség hiányában véleményem szerint egyértelmű a nyilatkozat feldolgozhatatlansága, így a jelenleg hatályos szabályozás vizsgálata során az adóazonosító jel feltüntetése miatti érvénytelenségre vonatkozó rendelkezés alapjogi visszásság kérdését nem veti fel.

Mindazonáltal a 2016. évre vonatkozóan a 2017. évben tett rendelkező nyilatkozatok esetében nem hagyható figyelmen kívül a következő: a nyilatkozatra rendszeresített formanyomtatvány a NAV honlapján a https://nav.gov.hu/data/cms433829/EGYSZA_lap.PDF linken érhető el. Az érvényességhez ezen nyilatkozatot 2017. május 20-áig kellett az Szftv. 5. § (3) bekezdésének e) pontja alapján borítékba helyezni, lezárni, illetve a borítékon az adóazonosító jelet feltüntetni. A formanyomtatványon elsőként feltüntetendő adat az adózó adóazonosító jele.

A rendelkező nyilatkozat logikailag akkor értelmezhető és dolgozható fel, ha az adózó adóazonosító jele és a felajánlással érintett szervezet adószáma, illetve technikai száma egyaránt rendelkezésre áll. Amennyiben ezen információk önmagában az EGYSZA lapon megtalálhatóak, az adóazonosító jel borítékon történő feltüntetésének a feldolgozhatóság szempontjából nincs funkciója.

A felajánlással érintett szervezetek finanszírozásáról történő közvetlen állampolgári döntés információkkal segíti az állam döntéseit is, mivel ezáltal a közhatalom gyakorlója adatokhoz jut a közhatalom forrása által lényegesnek tartott feladatokról és területekről. Nem vitatom, hogy az adóterhek elvonásának mértékét és az így kapott forrás felhasználását a jogállamiság keretei között az állam a maga feladatmeghatározásával összhangban szabályozza. Emellett hangsúlyozom, hogy az elvonás és felhasználás folyamatában való közvetlen állampolgári részvétel engedélyezése esetén a jogalkotói cél minél maradéktalanabb teljesüléséhez hozzájárulhat, ha az utóbb feleslegesnek bizonyuló formai feltétel nemteljesítése miatt korábban érvénytelen rendelkező nyilatkozatok minősítése utóbb jogalkotói döntéssel megváltozik. Ez a módosítás nem ütközik a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába, tekintettel arra, hogy az állam rendelkezési jogának korlátozását és egyidejűleg az adóalanyok rendelkezési jogának minél szélesebb körű érvényesülését szolgálja.

A feldolgozhatósághoz szükséges, hogy a nyilatkozatok rendelkezésre is álljanak. A 2017. május 20-i beküldési határidővel érintett rendelkező nyilatkozatokra vonatkozó őrzési kötelezettségről az Szftv. akkor hatályos 5/B. § (4) bekezdése a következőképpen rendelkezett: „az adóhatóság őrzési kötelezettsége a rendelkező nyilatkozat évét követő évtől számított ötödik év végéig - ezt meghaladóan a rendelkező nyilatkozattal összefüggésben ezen időpontig indított peres eljárás esetén annak jogerős befejezéséig - áll fenn. E határidő elteltét követően az adóhatóság a borítékokat és a rendelkező nyilatkozatokat, illetve az elektronikus űrlap adatait, továbbá az adatbázisa rendelkező nyilatkozatokkal kapcsolatos adatait megsemmisíti oly módon, hogy helyreállításuk többé ne legyen lehetséges”.

Amennyiben a 2016. évi rendelkező nyilatkozatok esetében legalább a nyomtatványon vagy a borítékon szerepel az adóazonosító jel, a feldolgozásának nincs gyakorlati akadálya, tekintettel a fennálló őrzési kötelezettségre. Ezen érvelés alapján, valamint a Módtv2. által bevezetett adminisztrációs egyszerűsítés által is alátámasztottan az adózók rendelkezési jogának, így a tisztességes eljáráshoz való jog maradéktalan érvényesülése érdekében tehát indokolt lehet a 2016. évre vonatkozóan a szigorúbb szabályozás alapján korábban érvénytelennek minősülő rendelkező nyilatkozatok érvényességének a jogalkotó részéről utólagosan történő különleges elbírálása.

A NAV vezetőjének tájékoztatása alapján a 2016. adóévi (2017. rendelkező évi) alaki hibás érvénytelen rendelkező nyilatkozatok alapján összesen 82.149.860 forint nem került átutalásra, amely összegből az előző bekezdésben részletezett különleges elbírálás alapján érvényessé váló rész utólagos átcsoportosítása nem róna aránytalanul nagy terhet a központi költségvetésre.

III/4. Az évenkénti ismétlés indokoltsága

A 2016. évre vonatkozó rendelkező nyilatkozatok megtétele, vagyis a panaszban említett konkrét eset időpontjában az Szftv. nem tartalmazott előírást a korábbi adóévre vonatkozóan tett nyilatkozatok hatályossága tekintetében. Ennek megfelelően az adózóknak a 2016. évi adójuk 1+1 százalékának felajánlásához nyilatkozniuk kellett. Adminisztrációs egyszerűsítésként a Módtv3. 1. §-a 2018. január 1-jai hatállyal az Szftv. 1. §-át a következő (7) bekezdéssel egészítette ki: „[a]z adóhatóság a 4/A. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kedvezményezett részére a rendelkező nyilatkozatot az újabb kedvezményezett megjelöléséig vagy a rendelkező nyilatkozat visszavonására irányuló nyilatkozat benyújtásáig veszi figyelembe. Az újabb kedvezményezett megjelölésére vagy a nyilatkozat visszavonására a nyilatkozattétel évét követően évente egy alkalommal, az 5. § (1) bekezdésben meghatározott határidőig kerülhet sor”. Ezen új előírás alapján a technikai számmal azonosított egyházi kedvezményezett esetében van lehetőség arra, hogy az adóévre vonatkozóan a jogvesztő határidőn belül megtett nyilatkozat hiányában a korábbi adóévre vonatkozóan megjelölt kedvezményezett részére automatikusan továbbra is érvényes legyen a felajánlása. A Módtv3. az adózámmal azonosított civil kedvezményezettre vonatkozó hasonló tartalmú előírást nem tartalmazott.

A kedvezményezettek állandóságának megítélése kérdésében véleményem szerint életszerű az a jelenleg hatályos, a panaszos által sérelmezett rendelkezéshez képest módosított szabályozásban megvalósuló jogalkotói elképzelés, amelyik az egyház részére történt felajánlás tekintetében viszonylagos állandóságot feltételez. A civil szervezetek esetében – egyetértve a NAV érvelésével – a sokszínűség érdekében nem tartom indokoltnak ugyanezen eljárás bevezetését. Így a panaszos által a nyilatkozatok megismétlése tárgyában felvetett kérdés tekintetében a jelenlegi szabályozással kapcsolatban alapjogi visszasságot vizsgálatom során nem állapítottam meg.

III/5. Az adóhatóság 2018. évi előzetes tájékoztatása

2018. január 1-jétől az adóhatóság tájékoztatási kötelezettségére vonatkozó jogszabályi előírásokat az Air. tartalmazza, amely az alapelvek között a 6. §-ában a következők szerint rendelkezik: „[a]z adóhatóság az adózónak a jogszabályok megtartásához szükséges tájékoztatást megadja, az adóbevallás, az adóbefizetés rendjét vele megismerteti, az adózót jogainak érvényesítésére figyelmezteti”.

A NAV által közzétett tájékoztatóknak fontos szerepük van abban, hogy az adózók el tudjanak igazodni a számukra időnként nehezen értelmezhető, bonyolult adózási kérdésekben. A jogalkotó ezért az új Art. 247. § (1) bekezdésében kifejezetten előírja, hogy nem állapítható meg az adózó terhére jogkövetkezmény, ha az adózó az adóhatóság honlapján erre a célra létrehozott felületen közzétett tájékoztatójában meghatározottak szerint járt el.

Ahogy azt a jelentésem III/3. pontjában részleteztem, a 2018. évben tett rendelkező nyilatkozatok esetében az Szftv. 5. § (2) bekezdése értelmében már elegendő, ha a borítékon vagy a rendelkező nyilatkozaton szerepel a magánszemély adóazonosító jele, az érvényességnek nem feltétele a mindkét helyen történő feltüntetés. Ezt az egyszerűsítést a megkeresésemre adott válaszában a NAV vezetője is kiemelte. Ennek ellenére a NAV honlapján a https://www.nav.gov.hu//data/cms448139/25_1_maganszemely_20180221.pdf linken a jelentésem készítésének időpontjában megtalálható 25. számú „Hogyan lehet a személyi jövedelemadó 1 százalékáról rendelkezni 2018-ban?” című információs füzet 7. oldalán az a tájékoztatás olvasható, hogy „Érvénytelen a rendelkezés, ha ... a rendelkező nyilatkozatot tartalmazó borítékon nem szerepel a magánszemély adóazonosító jele ...” Vagyis a Szftv. 5. § (2) bekezdésének

adminisztrációs egyszerűsítését az információs füzet nem tartalmazza, ebben a tekintetben az adózók nem a valós kötelezettségeikről kapnak tájékoztatást.

Ez a téves tájékoztatás önmagában nem eredményezheti azt, hogy az adózó elesik az adója 1 %-áról való rendelkezés lehetőségétől, hiszen ha követi az információs füzetben foglaltakat, a nyilatkozata érvényes lesz, ha pedig nem követi, ettől még nem válik érvénytelenné, feltéve, hogy az adóazonosító jelet a boríték helyett a rendelkező nyilatkozaton feltünteti.

A tájékoztatás eredményétől függetlenül, önmagában annak tartalma tekintetében viszont megállapítható, hogy a NAV nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy a 2018. évben az adó 1 %-áról való rendelkezést segítő tájékoztatóját a jogszabályi változásoknak megfelelően aktualizálja, és e mulasztásával a tisztességes eljárásból való joggal összefüggő alapjogi visszásságot eredményezett.

A rendelkező nyilatkozatok ez évi benyújtásnak jogvesztő határideje (a munkaszüneti napok miatti eltolódás miatt 2018. május 22.) már letelt, ezért a visszásság orvoslása érdekében arra van lehetőségem, hogy felbújjam a NAV vezetőjét, a jövőben fordítson kiemelt figyelmet arra, hogy a hatályos jogszabályi rendelkezéseken alapuló, szakszerű tájékoztatással lássa el az adózókat.

Intézkedéseim

A jelentésemben feltárt alapvető jog sérelmének veszélyével összefüggő visszásság orvoslása érdekében - az Ajbt. 37.§ alapján - felkérem a pénzügyminisztert, hogy fontolja meg a 2016. adóévre vonatkozóan 2017. évben tett, az akkor hatályos szabályozás alapján érvénytelennek minősülő rendelkező nyilatkozatok utólagos különleges elbírálását lehetővé tevő szabályozás megalkotását arra az esetre vonatkozóan, amikor a felajánlásról nyilatkozó adózó adóazonosító jele egyértelműen azonosítható volt (legalább a nyilatkozat megtételére szolgáló nyomtatványon vagy a borítékon feltüntetésre került).

A jelentésemben feltárt alapvető jog sérelmét jelentő visszásság orvoslása érdekében - az Ajbt. 32.§ (1) bekezdése alapján - felkérem a NAV vezetőjét, fordítson fokozott figyelmet arra, hogy a közzétett tájékoztatók, így különösen a rendelkező nyilatkozatokra vonatkozóan készített információs anyagok megfeleljenek a hatályos jogszabályi előírásoknak és az adóhatóság tájékoztatási kötelezettségének megfelelő teljesítése érdekében gondoskodjon azok szakszerű aktualizálásáról.

Budapest, 2018. június 5.

